

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ
по безопасност и здраве при работа

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват **само** от учителят.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от електрическата мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от учители и служители. Своевременно да се уведоми ЗД при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Помещенията да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
7. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначенията за целта кошчетата.
8. Да се поддържа лична хигиена.
9. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
10. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди запалими и горими материали.
2. Да не се включва без причина **пожароизвестителната инсталация**.
3. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
4. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите в училище.
6. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел. 112 или на .....

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ФСГ “ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

1. Забранява се сядането, качването и надвесването по парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение в двора на гимназията през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около сградата през зимния период.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж по безопасност и здраве при работа **на работното място**, съгласно чл. 13, ал. 5 от Наредба № РД-07-2/16.12.2023 г. за Условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

1. Провежда се при явяване на работното място след проведен начален инструктаж.
2. Провежда се от прекия ръководител, съгласно заповед на директора на училището и лице, определен от ръководещия инструктажа с писмено нареждане.

I. Изисквания, с които основно да бъде запознат и обучен работника или служителя

Ръководителят на обучението запознава обучавания с:

1. Производствени задължения.
2. Работното място и проходите към него, основното и спомагателното обзавеждане, което трябва да се спазва на територията на обекта, работната площадка и производственото помещение.
3. Основните правила по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ), безопасно обслужване на машините, механизмите с които се работи и изискванията към обезопасеността на същите.
4. Инструменти и приспособления, които се използват и изискванията за безопасна работа с тях.
5. Санитарно-технически съоръжения и начини за тяхното използване.
6. Лични предпазни средства (ЛПС) – за индивидуална и колективна защита, в т.ч. специално работно облекло, обувки и правилата за тяхното използване, опазване и съхранение.
7. Опасни места и моменти от работата, случаи на възникнали усложнения, причини и предприети мерки за недопускане на същите.
8. Работни места с нарушени санитарно-хигиенни норми (СХН), места където има вредни изпарения, газове, прах, вибрации и шум.

Опитният работник, водещ обучението:

1. Предава своите знания и умения и обучава лицето за спазване на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) при работа.
2. По време на обучението следи работата и дава указания и разрешение за извършване на производствени операции от обучавания, като му оказва съдействие.
3. Носи отговорност заедно с обучавания, ако през времето на обучението стане трудова злополука или се регистрира неспазване на правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ).

II. Приключване на инструктажа:

1. За работещите на опасни места и определени със заповед опасни машини, съоръжения, уреди и процеси или заети с дейности, криещи опасности за здравето и живота им.
2. Провеждане на изпит за проверка на знанията по здравословни и безопасни условия на труд /ЗБУТ/ и противопожарна охрана /ПО/ на инструктиращото и обучаваното лице.
3. След успешно издържан изпит от обучения, председателя разрешава извършване на самостоятелна работа.
4. Допускането на инструктирания работник или служител до самостоятелна работа се удостоверява с подписа на ръководителя в книга за инструктажи.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ИНСТРУКТАЖ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА

I. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТИТЕ: Заместник-директор по учебната дейност, (заместник-директор по производствената дейност), старши учител и учител общообразователен учебен предмет, старши учител и учител теоретично обучение, старши учител и учител практическо обучение, училищен педагогически съветник, технически секретар - ЗАС, главен счетоводител, касиер-домакин. Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.

I. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: ГЛ. СЧЕТОВОДИТЕЛ, КАСИЕР-ДОМАКИН

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.
6. Почистващите препарати да се съхраняват добре затворени в отделно помещение, позволяващо проветряване.
7. В затъмнени складови помещения да не се използва открит огън за осветление.
8. При работа с преносима стълба за подреждане на рафтове или стелажи да се спазва условието за работна височина не по-голяма от 3.5 м.

II. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: РАБОТНИК ПОДДРЪЖКА

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.
2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.
3. Да не се почистват с влажна кърпа счупени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.
4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.
5. При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.
6. Да се работи с подходящо работно облекло .
7. По време на работа да не се употребява алкохол.

8. За изпълнение, обслужване и поддържане на електрически уредби, съоръжения, инсталации и електропроводи се допускат само лица с необходимата правоспособност, притежаващи изискваната квалификационна група и преминали инструктаж по БХТ и ПАБ.

9. При работа с ръчни преносими електрически инструменти да се внимава:

1. От токов удар;
2. От прекъснат проводник вследствие на срязване на кабела;
3. От пробив към корпуса на инструментите;
4. От оголени кабели.

10. Изисквания към условията на които трябва да отговарят ръчните преносими ел. инструменти, преносните лампи и трансформатори:

- Да се включват и изключват бързо от ел. мрежа и да не допускат възможност за произволно включване и изключване;
- Тоководещите им части да бъдат недостъпни за случайно допиране;
- Ръкохватките на ръчните ел. инструменти да бъдат от електроизолационен материал, същото се отнася и за преносимите трансформатори;
- Захранващият кабел да е гъвкав.

11. Преди започване на работа да се провери внимателно и обстойно състоянието на инструментите /закрепващи възли и детайли, изолация на проводниците/.

12. Забранява се работа с нестандартни или неизправни ръчни ел. инструменти, преносими лампи, трансформатори и др.

13. Забранява се работа с ръчни електрически инструменти във помещенията при валеж. Забранява се използването им при активна атмосферна /гръмотевична/ дейност.

14. Да не се работи с неизправни щепсълни съединения, да не се удължават захранващите кабели и да не се използват нестандартни удължители.

15. Да се следи захранващите кабели да не се допират до нагорещени или омаслени повърхности, да не се подлагат на прекомерни механични натоварвания .

16. След приключване на работа или прекъсване на ел. ток, ел. инструменти да се изключват от захранващата мрежа.

17. Да не се работи с ръчни ел. инструменти на височина по-голяма от 2,5м с подвижна стълба.

18. Абсолютно се забранява изваждането на щепсела чрез дърпане от проводника.

19. Поялниците по време на работа да се поставят върху негорими подложки.

20. При наличие на опасности водещи до аварии и злополуки незабавно да се прекъсне ел. подаването и да се уведоми прекия ръководител.

III. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: ЧИСТАЧ/ ХИГИЕНИСТ

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.

2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.

3. Да не се почистват с влажна кърпа струпени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.

4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.

5. При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.

6. Да се работи с подходящо работно облекло .

7. По време на работа да не се употребява алкохол.

IV. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА ОГНЯР:

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да познава и спазва изискванията на Наредба за устройството, безопасната експлоатация и технически надзор на съоръжения по налягане, инструкциите и другите нормативни документи по техника на безопасност.

2. Да осигурява безопасна и безаварийна експлоатация и поддържане на котлите в съответствие с техническите изисквания, правила и нормите на безопасност.

3. Да осигурява ефективна работата на котлите .

4. Да не допуска експлоатация на котлите:
  - С устройство, което не съответства на нормативните изисквания
  - Които показват повреда и неизправност при работа
5. Да не се използват нагревателните уреди.
6. Да не се оставят включени електрически консуматори в края на работния ден.

V. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА НЕВЪОРЪЖЕНА ОХРАНА (ПОРТИЕР) (изпълнява се и от чистачките)

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа

1. Осъществява пропускателния режим в училище.
2. Главният вход на сградата се отключва в 06.30 ч. и се заключва в 19.30 ч. от чистачките от втора смяна.
3. Контролира влизането, излизането и движението на ученици, служители и други външни лица в сградата на училището, като всяко междучасие осигуряват дежурство на централния вход на сградата, съвместно с дежурния учител на първия етаж.
4. Не допуска в сградата на училището външни лица с пакети, чанти, сакове и други, без разрешението на зам.-директорите или директора.
5. Следи за правилното функциониране на електронния звънец и пожароизвестителната инсталация.
6. Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.
7. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
8. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
9. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
10. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПРОГРАМА

за провеждане на **периодичен инструктаж** по ЗБУТ, съгласно чл.14, ал. 4 и 3 от Наредба № РД-07-2/16.12.2010 г. за Условието и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работници и служители по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Изисквания, с които основно се запознава и обучава работника и служителя:

1. Производствени задължения.
2. Правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) и безопасното обслужване на машини и съоръжения.
3. Инструментите и приспособленията, които се използват при работа, правилата за служене с тях, тяхното опазване и значението им, по отношение предпазване от злополуки.
4. Предназначението на находящите се на работното място или в обекта санитарнотехнически съоръжения и начини за тяхното използване.
5. Установените в обекта сигнализации (светлинни, звукови, знакови) и как следва да се постъпи при подаването им.
6. Инструкции по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) за извършваната работа.
7. Настъпили изменения по нормативната уредба на ЗЗБУТ.

Приключване на инструктажа

След приключване на инструктажа инструктираният се подписва в книга за периодичен инструктаж.

Отсъстващите работници или служители се инструктират в деня на идването им на работа и се подписват в книгата за инструктаж.

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ

за безопасност и здраве при работа на работниците и служителите

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА

1. Да се припомнят схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
2. Всички уреди, намиращи се под напрежение да се пазят от мокрене и навлажняване.
3. Да идват трезви на работа, по време на която не употребяват алкохол.
4. Да спазват работното време и да не отсъстват безпричинно.
5. Да работят задължително с даденото им работно облекло и предпазни средства.
6. Да изпълняват добросъвестно задълженията си и да опазват материално-техническата база на училището.
7. Да спазват санитарно-хигиенните условия в училището.
8. Да спазват противопожарните изисквания, предвидени в правилниците и наредбите.
9. Да спазват трудовата дисциплина и конкретни човешки и колегиални взаимоотношения.
10. При отиване и връщане от работа е необходимо да се внимава за подхлъзване и спазване на Правилника за движение по пътищата.
11. Да не се настъпват капаци на шахти по двора

12. Да не се разливат течности в работните помещения (киселини, масла, вода и други). При слизване и качване по стълбищата движението да е винаги в дясно.
13. Поддържане на чисто и подредено работно място.
14. Да не се стъпва по открити ел. кабели.
15. Да не се извършват дейности, които не са вписани в длъжностната характеристика на лицето.
16. Забранява се сядането и облягането по парапетите на стълбището и первазите на прозорците.
17. Поддържане на апаратите, машините и съоръженията в изправност.
18. Всеки учител и служител трябва да може да дава първа помощ на пострадал или претърпял трудова злополука.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се оставят включени нагреватели и печки в училище след приключване на работния ден.
2. Да не се включва без причина **пожароизвестителната инсталация**.
3. При пожар се обадете на тел. 112

III. ПЪРВА ПОМОЩ НА ПОСТРАДАЛ ОТ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ТОК.

1. Пострадалият да се освободи от електрическата мрежа, която предварително се изключва.
2. Незабавно се уведомява мед.сестра в училище и ПД.
3. Пострадалият да се постави на удобно място и да се прави изкуствено дишане по един от методите: уста в уста, уста в нос.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПРОГРАМА

за провеждане на

ИНСТРУКТАЖ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛИТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ

през отоплителния сезон

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Опасности и рискове.
- 1.2. Правила за организация на работата.

2. Въпроси, свързани със съответната дейност

- 2.1. Конкретни правила и изисквания по безопасност и здраве при работа
- 2.2. Работни помещения, в които съществува опасност от възникване на повреди;
- 2.3. Енергийни уреди и съоръжения на територията на ФСГ и общи изисквания за безопасната им експлоатация.
- 2.4. Пожарна опасност на работните места

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Т А Ж
ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛИТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ
през отоплителния сезон

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Да не се използват повредени ел. контакти и ел.уреди.
- 1.2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
- 1.3. Да не се използват отоплителни и нагревателни уреди Отоплението да става с локалната парна инсталация в гимназията .
- 1.4. В случай на необходимост от отоплителни и нагревателни уреди и съоръжения да се използват само стандартни и изправни такива, собственост на училището
- 1.5. При възникване на пожар веднага да се уведоми РС ПБС на тел. 160 или на тел. 112.

2. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

- 2.1.Забранявам монтирането, съхраняването и използването на бутилки с газ пропан-бутан в помещенията на училището.
- 2.2. Всички отоплителни и нагревателни уреди да имат точно определено място. При експлоатация да отстоят на 0.80 м. от горими материали. Под отоплителните печки да има негорими подложки.
- 2.3. Забранявам оставянето на включени нагревателни уреди без наблюдение
- 2.4. Забранявам използването на открит огън при размразяване на тръбопроводи. При необходимост да е използва топла вода, пясък или пара
- 2.5.Забранявам използването на ел.котлони за отопление на помещения, ползването на кафе-машини или лични ел. прибори по работните места, с изключение на места, определени със Заповед на директора за отоплителния сезон

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Ц И Я

по безопасност и здраве при експлоатация на електрически уредби, ел.съоръжения и инсталации НН

1. На работа се допускат само лица, които са:
  - Навършили 18 години;
  - Преминали са медицински преглед;
  - Преминали са начален инструктаж и инструктаж на работното място.
2. Абсолютно е задължително спазването на правилниците по безопасност на труда.
3. Всички части на електрическите уредби и съоръжения, които се намират в експлоатация (под напрежение), трябва да се изолират и ограждат по такъв начин, че да не дават възможност на хора без използването на помощни средства да се приближат или да се допират до опасни части.
4. Под намиращи се в експлоатация енергийни уредби и съоръжения се разбират такива енергийни уредби и съоръжения и консуматори на електрическа и топлинна и горива, които са в действие или са в топъл резерв цялостно или частично, или във всеки момент могат да бъдат включени в действие ръчно или автоматично.
5. Всички електрически машини трябва да са:
  - Със сигурно покрити с капаци клемни кутии;
  - С обезопасени с капаци пусково-регулираща апаратура;
  - С изолирани от случайно допиране на тоководещи части на контакти, щепсели и ключове;
  - С оградени въртящи се части (контактни пръстени, шайби, съединители, вентилатори и други).
6. Електропроводимите части на електрическите съоръжения, които в нормална експлоатация не са под напрежение, но могат в определен момент да се окажат под напрежение, трябва да са занулени.
7. Пред всички електрически табла трябва да има проверени и изпитани диелектрични килимчета.
8. Замяната на предпазители трябва да се извършва след изключване на напрежението.
9. При невъзможност да се изключи напрежението, замяната на предпазители под напрежение трябва да се извърши след изключване на товара със защитни очила и диелектрични ръкавици или изолационни клещи.
10. Забранява се подмяна на предпазители с нестандартни вложки или вложки на които номиналният ток не съответства на определения за съответния токъв кръг.
11. Забранява се работа с нестандартни или неизправни електрически инструменти, преносими лампи, трансформатори и др.
12. Свалянето, почистването и поставянето на електрически лампи от осветителните тела

да. се извършва само от инструктирани лица и при изключено напрежение.

13. Свалянето и поставянето на лампи от подвижни осветителни тела да става само при изваден щепсел.

14. Експлоатацията на електрически потребители да се спазва строго изискванията за безопасна работа дадени от производителя.

15. Да не се допуска работа с неизправни електрически щепсълни съединения, ключове, шнурове и кабели.

16. Когато по време на експлоатация на електрически уреди, апарати, машини и др. бъде забелязана неизправност или каквото и да е отклонение от нормалната работа, незабавно да се прекрати работа и да се уведоми съответната сервизна база.

17. Забранява се на обслужващия персонал да отстранява повреди по електрическите уреди, апарати, машини и др.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Ц И Я

по безопасност и здраве при експлоатация на електрически уредби, ел.съоръжения и инсталации до 1000 V

На работа се допускат само лица, които са:

- Навършили 18 години;
- Преминали са медицински преглед;
- Преминали са начален инструктаж и инструктаж на работното място.

I. Мерки за защита срещу поражения от електрически ток и оценка на електробезопасването при напрежение до 1000 V.

1. Защита срещу поражения електрически ток при напрежение до 1000 V трябва да се осъществява чрез такива изпълнения на електрически уредби, съоръжения, инсталации и съставлящи елементи, че да не е възможно включване на човешкото тяло или част от него в електрическата верига с параметри, застрашаваща здравето или живота на персонала, обслужващ ел. уредби, или на околните лица.

2. Основни термини:

- Електрически ток - представлява насочено движение на електрически заряди. В електротехниката токът се бележи с I и се измерва в ампери - „А”. Това движение се дължи на сила, която действа на тези заряди. Тази сила се нарича електрическо напрежение, бележи се с U и се измерва във волтове - “V”;
- Част под напрежение - тоководеща част, която при нормална работа може да се намира под напрежение;
- Част, която не се намира под напрежение - токопроводима част, която е изолирана от частите под напрежение, но може да се свърже с тях при повреда на изолацията;
- Защита срещу директен допир - защита, която предотвратява поражения от ел. ток поради допиране или опасно приближаване до части под напрежение;
- Защита срещу индиректен допир - защита, която предотвратява поражение от ел.ток поради възникване и задържане на опасни напрежения на части, които нормално не се намират под напрежение вследствие на повреди в изолацията;
- Допустимо напрежение при допир - най-високо напрежение при допир, което не е свързано с опасности за човека при съответните условия на средата;
  - Зануляване - свързване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир с многократно заземяване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир;
  - Защитно изолиране - отделяне на части под напрежение от достъпните части, които нормално не се намират под напрежение с двойна или усилена изолация;- защитно разделяне;
  - Безопасно свръхниско напрежение;
  - Защитно изключване;
  - Защита от токове на утечка.

II. Работа с електрически потребители и инсталации в жилищни, комунално- битови и обществени сгради.

Всички електрически потребители и вътрешни електрически инсталации подлежат на периодични профилактични прегледи, които се извършват от определен за целта електротехнически персонал.

Сроковете за извършване на проф. прегледи се определя в зависимост от условията на експлоатация и в съответствие с предписанията на производителите.

Лицата, които извършват проф. прегледи, текущо поддържане и ремонта, трябва да притежават трета квалификационна група.

Тук именно трябва да отбележим, че съгласно Правилника за безопасност и здраве при работа

по електрообзавеждането с напрежение до 1000 V, се определят лицата, които задължително трябва да се явяват на изпит за придобиване на квалификационна група. Изпълнителските кадри потвърждават кв. група най-малко на две години, а ръководния ел.технически персонал - на три години.

Персоналът, който извършва проф. прегледи е длъжен да инструктира лицата боравещи с ел.уреди за безопасната експлоатация и мерките за безопасност. Необходимо е да се знае, че ремонт на ел. инсталации, ключове, фасунги, контакти и пр., т.е. работа след електромерните табла се извършват само от правоспособни лица, притежаващи най-малко III кв. група по ел. безопасност. Ремонтите се извършват само при изключено напрежение.

Сваляне и поставяне на стопяеми вложки в гнездата на предпазителите след електромера се допуска да се извършва от лица, притежаващи втора кв. група при задължително изключване на товара. Забранява се поставянето на нестандартни вложки номиналния ток на които не съответства на определения за съответния токов кръг.

Свалянето, почистването и поставянето на електрически лампи в осветителните тела може да се извършва от лица без електрическа квалификация, но задължително инструктирани по безопасно извършване на работа и при изключено напрежение.

Свалянето и поставянето на лампи в подвижни осветителни тела трябва да става при изваден щепсъл от контакта.

Не се допуска работа с неизправни електрически щепселни съединения, ключове, шнулове и кабели.

При експлоатация на електрическите потребители трябва строго да се спазват указанията и инструкциите за безопасна работа дадени от производителите на електропотребителите.

Забранява се изпозването на радиоприемници, телевизионни приемници и служебна свързочна апаратура с външни антени при активна атмосфера /гръмотевична/ дейност.

Забранено е ползването на нестандартни удължители или такива, където кабелите са с нарушена цялост.

III. Първа долекарска помощ при въздействие на електрически ток върху човека

1. Електрическите поражения могат да настъпят, когато:

- е част от електрическата верига - това е най-често може да стане ако липсва защитен проводник (съоръжението е незанулено). Тогава, вместо през защитния проводник, електрическият ток ще премине през тялото му;

- Докосва части, които се намират под опасно напрежение - това могат да бъдат кабели и проводници с нарушена изолация или елементи на електрическите съоръжения, станали достъпни поради счупени или липсващи капаци или отворен (счупен) корпус. Тази ситуация е изключително опасна, когато човек стои на мокра или влажна повърхност.

- Приемане за изключени електрически съоръжения, които са под напрежение и започне работа по тях.

- Въздействие на електрическа дъга;

- Въздействие на електрически и магнитни полета, създадени от много високи поражения и честоти.

2. Съществуват следните видове поражения от електрически ток:

- Електрически удар и изгаряния;

- Наранявания и счупвания;

- Заболявания от въздействието на електрическа дъга и електромагнитни полета.

Електрически удар е болестно въздействие на ел. ток при преминаването му през организма в нарушаване на функциите на жизнено важни органи, като тези на дишането и сърдечна дейност.

Степента на поражение при протичане на електрически ток през човека зависи от:

- Пътя на електрическия ток през тялото;

- Вида и големината на напрежението. Колкото по-високо е напрежението, под което е попаднал човек, толкова по-силен ток ще премине през неговото тяло;

- Повърхността, върху която човек стои - мокра или влажна повърхност, провежда добре електрически ток. Поради тази причина работите в мокри (влажни) помещения или открито са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;

- Кожата на човека. Мократа кожа е по-проводима. В тази връзка работа в мокри (влажни) помещения и при температури над 35° (обилно изпотяване) са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;

▪ Времето, през което протича ток през човешкото тяло. Токове до 10 mA се считат за практически безопасни.

IV. Първа помощ при пострадал от ел. ток се състои:

Освобождаване на пострадалия по възможно най-бърз начин от напрежението, под което е попаднал. При това:

1. Да се вземат необходимите мерки срещу попадане под напрежение на лицето, извършващо освобождаването на пострадалия. При напрежение до 1000 V трябва да се използват боти, ръкавици и щанги за съответното напрежение.

2. При положение, че пострадалия се намира на височина и при освобождаването му от напрежение съществува възможност от падане и получаване на допълнителни травми да се вземат мерки за предотвратяването има.

3. Да се предвиди възможност за допълнителни светлинни източници в случаите когато изключването на напрежението може да доведе до спиране на осветлението.

4. Ако пострадалия има собствено дишане и пулс той се оставя да лежи с разкопчани дрехи, като му се осигурява достъп на чист въздух, към носа му се поднася памук, напоен с амоняк, а лицето му се измива или напръсква със студена вода.

5. Ако пострадалия е в безсъзнание и дишането му е слабо и конвулсивно, или няма дишане и пулс, той не следва да се счита за мъртъв, а за изпаднал в състояние на клинична смърт, от която може да бъде съживен. За целта се извършва следното:

- Освобождаването на тялото от всички стесняващи дрехи и разкопчаване на копчета.
- Разтваряне на устата чрез изместване напред на долната челюст.
- Да се освободи устата на пострадалия от нечистотии, изкуствени челюсти и др.

подобни. Бързо да се осигури проходимост на горните дихателни пътища, като се изтегли и задържи езика напред, а главата се наведе назад в максимално възможно положение - да се пристъпи към изкуствено дишане, като най-ефикасно от съществуващите методи за това са „уста в уста” и „уста в нос”. При липса на пулс на пострадалия се пристъпва и към индиректен масаж на сърцето.

6. Персоналът, зает с експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения трябва да бъде практически обучен за начините на изкуствено дишане и индиректен масаж на сърцето.

7. Долекарската помощ на пострадал от ел. удар следва да продължава до пристигането на лекарски екип или по време на транспортирането на пострадалия до здравното заведение. Дотогава той трябва да се счита, че е жив. Само компетентно медицинско лице може да констатира настъпила смърт след което помощта се прекратява.

8. Строго се забранява заравянето на пострадалия в земя или други действия, които биха затруднили дишането му.

9. При протичане на електрически ток през човешкото тяло или при развитие на волтова дъга могат да се получат изгаряния.

10. Продължителното лъчисто въздействие на електрическата дъга върху очите предизвиква заболяването - електроофталмия.

11. При удар от мълния признаците са същите както при поражение от електрически ток.

12. Ред и последователност на мероприятията за възстановяване на дишането и кръвообращението:

- Освобождаване на шията, гърдния кош и корема от дрехи, колани и други, които ограничават подвижността им.

- Почистване на устата, носа и гърлото от чужди тела, повърнати материали и кръв. Почистването се извършва механически с кърпа или плат.

- Главата се поставя максимално извита назад със затворена уста. Това положение на главата спомага за отваряне на дихателния път, който обикновено при клинична смърт е запушен от отпуснатия корен на езика.

Тези три действия могат да доведат до възстановяването на собственото дишане, ако спирането му се дължи само на механическо запушване на дихателните пътища при наличие на сърдечна дейност.

13. Незабавно започване на обдишването с издишан въздух от спасяващия. Осъществява се чрез два способа - обдишване „уста в уста” и „уста в нос”. Обдишването „уста в нос” става по следния начин: главата е поставена с издърпана напред челюст, устата се поддържа плътно затворена със същата ръка която поддържа челюстта. Върху носа се поставя марля или носна кърпа. Оказващият помощ поема дълбоко въздух с широко отворена уста, обхваща носа плътно и енергично, издишва през

носа на пострадалия, след което се отстранява и го оставя да издиша пасивно. Отначало се правят 5 - 6 бързи обдишвания, след което се започва ритмично обдишване 12 до 16 пъти в минута.

Обдишването „уста в уста“ се извършва при същото положение на главата, устата на пострадалия се отваря леко. Оказващият помощ обхваща плътно устата на пострадалия, като се стреми с бузата си да му запуши ноздрите. Издишването трябва да става плавно с оглед да не се създаде високо налягане в устата и носоглътката на обдишвания, тъй като в този случай част от въздуха попада в стомаха със съответните последици.

Степента на поражението зависи главно от големината на тока, който преминава през тялото на пострадалия, от продължителността му и пътя му през тялото. Големината на тока пък зависи от напрежението на което е попаднало човешкото тяло и съпротивлението на тялото. Това съпротивление е различно от 10 000 до 500 000 Ω (ома). Навлажняването, изпотяването и замърсяването силно намаляват съпротивлението на кожата. За безопасен се смята променлив ток, по-малък от 10mA, и постоянен по малък от 50 mA За безопасно се счита напрежение до 36 V. Най-неблагоприятните условия за напълно безопасно напрежение се счита 12 V.

Когато по време на работа бъде забелязана неизправности или каквото и да е отклонение от нормалната работа /например - миризма, бръмчене, миризма на изгоряла изолация и пр./, работещите трябва незабавно да прекратят работа, да изключат съответния потребител или цялата ел. инсталация и да потърсят съдействието на техническата служба или обслужващата сервизна база.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ИНСТРУКЦИЯ

З а д е з и н ф е к ц и я

1. Начин за приготвяне на дезинфекционен разтвор:

1.1. Приготвя се от „САНИФОРТ“ /гранули/:

- 0,5% дезинфекционен разтвор - 5 гр. в 10 литра вода
- 0,25% дезинфекционен разтвор - 2,5 гр. в 10 литра вода

1.2. Периодичност на дезинфекция:

С така приготвените разтвори се дезинфекцират:

- отходни места 0,5% разтвор - 11.30 - 11.45 ч. и 16.00 ч - 16.30 часа.
- повърхности 0,25% разтвор - след приключване на учебните занятия.

1. Начин на приготвяне на почистващ препарат „ЛЕНЬО ОК“

1.1. Приготвя се от 1,5 - 2 г. разтвор в 10 литра вода

1.2. Периодичност на почистване:

- класни стаи - ежедневно след приключване на учебните занятия;
- коридори - ежедневно от 11,00 - 11.30 ч. и след приключване на учебните занятия.

2. По време на епидемия с 0,5% дезинфекционен разтвор се забърсват плотове и брави, след допълнителен инструктаж от ПД.

3. Мерки за безопасност:

Препаратите да се съхраняват в затворени съдове в шкаф на ет. 1. - заключени.

При контакт с кожата: да се измие обилно с чиста студена вода.

При контакт с очите: да се измият веднага с вода и да се потърси лекарска помощ;

При поглъщане: В никакъв случай да не се предизвиква повръщане. **ВЕДНАГА СЕ ОБЪРНЕТЕ КЪМ ЛЕКАР.**

Мерки за лична защита: не са необходими при нормална употреба.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ИНСТРУКТАЖ
за действие след получаване на злонамерен анонимен телефонен сигнал

1. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.
2. При възможност се провежда максимално продължителен разговор с подателя на сигнала с цел придобиване на конкретна информация за евентуалното място, време и мотиви за осъществяване на заплахата, както и за характерни особености, които могат да дадат насоки за лицето, подаващо сигнала.
3. Своевременно се уведомяват отговорника по безопасност и здраве, ПДУД - зам.председател на Щаба за защита при бедствия, аварии и катастрофи във ФСГ и Директора.
4. Учителите извършват бърз оглед на класни стаи, кабинети, физкултурен салон за наличие на съмнителни предмети или вещества и уведомяват веднага отговорника по безопасност и здраве, ПДУД-зам.председател на Щаба за защита при бедствия, аварии и катастрофи във ФСГ и Директора.
5. Директорът уведомява единния европейски номер за приемане на спешни повиквания 112 и началника на РУО за получения сигнал и информира за състоянието на помещението и прилежащата територия на обекта с цел локализиране на евентуална последваща проверка.
6. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР Директорът може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.
7. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, Директорът взема решение за предприемане на действия по евакуация на ученици, персонал и други пребиваващи в Гимназията лица.
8. Чрез предвидените за целта съоръжения (заграждения и др.) се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакт с тях.
9. Евакуацията се извършва според разработения план, без да се допуска паника и хаос.
10. При евакуацията пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
11. Приоритетно се евакуират учениците и лицата, които са в близост до открития съмнителен обект.
12. При евакуацията се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
13. Евакуираните ученици и персонал се настаняват в определените безопасни места.
14. Учителите извели учениците проверяват броя на евакуираните ученици и веднага докладват на ПДУД.
15. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
16. Извършва се последваща проверка и претърсване от органите на МВР, в съответствие със събраната максимално обективна информация за реалната обстановка в застрашения обект. За проверката и претърсването органите на МВР се подпомагат от комисията на Гимназията за оказване на съдействие.
17. След извършване на проверката в Гимназията (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което Директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.
18. Когато сигналът за злонамерено анонимно телефонно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват Директора на ФСГ „Васил Левски“, който предприема своевременното изпълнение на по-горе описаните действия. При отсъствие на Директора, неговите функции по задължения от Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд във ФСГ „Васил Левски“ се поемат от определеното със заповед за заместване лице

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПРОГРАМА

за провеждане на начален инструктаж по безопасност и здраве при работа на учениците

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Ред за влизане, движение и пребиваване в училището и района. Знаци и сигнали за безопасност.
2. Съществуващи опасности и вредности.
3. Опасни машини и съоръжения.
4. Електрически уреди и съоръжения в помещенията и в района.
5. Пожарна и взривна опасност.
6. Хигиенен ред и режим на учебните занятия, отдиha и храненето.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА.

1. Инструктажи по безопасност и здраве при работа и противопожарна охрана.
2. Основни правила, мерки и изисквания по безопасност и здраве, които трябва да се спазват в помещенията по учебна практика, кабинетите и лабораториите, класните стаи, с машините и съоръженията.
3. Инструкция за безопасна работа с конкретни машини, съоръжения, работни места, в кабинети, лаборатории, работилници и други.
4. Основни правила и изисквания по хигиената на труда.
5. Вредности /прах, газове, шум, осветление, лъчения и други/. Въздействието им върху здравето на човека.
6. Режим на труд и почивка.

III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Основни изисквания и правила по противопожарната охрана.
2. Основни начини и средства за гасене на запалвания.

IV. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО.

1. Безопасност на движението в района на ФСГ и извън него.
2. Безопасно транспортиране на деца, ученици, педагогически и непедагогически персонал.

V. ОКАЗВАНЕ НА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ.

1. Общи правила за оказване на долекарска помощ при злополука и отравяния.

VI. ЗАПОЗНАВАНЕ С РАЙОНА

1. Запознаване с опасните места в района на ФСГ, местата на противопожарните уреди и средства за известяване в случай на пожар.
2. Установени знаци и конкретни забранителни разпоредби в района. Аварийни пътища.
7. Регистрация. Регистрирането на проведеният началният инструктаж се извършва в книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа - начален инструктаж.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ

по безопасност и здраве при работа на учениците

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват само от учителя.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от ел. мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от ученици и учители! Своевременно да се уведоми ПД при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Да не се играе, тича и скача в класните стаи и коридорите.
7. Класните стаи да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
8. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначенията за целта кошчета.
9. Да се поддържа лична хигиена.
10. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
11. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди запалими и горими материали.
2. Да не се включва без причина пожароизвестителната инсталация.
3. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
4. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите в училище.
6. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел. 112.

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ГИМНАЗИЯТА

1. Забранява се сядането, качването и надвесването по парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение в двора на гимназията през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около учебната сграда и физкультурния салон през зимния период.
4. Да се внимава при пресичане на кръстовището пред гимназията – да се използват пешеходните пътеки.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Т А Ж

ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ И УЧЕБНИЯ ЧАС ЗА СПОРТНИ ДЕЙНОСТИ

I. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ВЪВ ФИЗКУЛТУРНИЯ САЛОН:

1. Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
2. Да не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
3. Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части - винтове, обтегачи, възли, точки и др.
4. Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намаляват удара при отскоци от уредите или от евентуални падания.
5. Да се поддържа ред и последователност при изпълнение на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и други, и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплахи.
6. Ръководителят трябва да оказва помощ при изпълнение на трудни елементи от упражненията и да осигури пазене в случай на несполучливи опити - например подскоци и отскоци.
7. На момичета, ненавършили 15 годишна възраст, да не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или причинят деформации на органи в малкия таз.
8. Задължително е учениците да имат спортно облекло. В час да се допускат само ученици в спортни екипи и чисти обувки, които се носят специално за провеждане на часовете, не оставят следи и не нараняват подовата настилка.
9. Забранява се посещение на часовете по чорапи, боси, с обувки, боти, ботуши, чехли, сандали, бутонки, цвички и др., дори когато ученикът е освободен по различни причини от час по ФВС.
10. Забранява се участие в час с поли, рокли, дънки и всякакви други дрехи, които биха попречили на ученика да изпълнява задълженията си в час.
11. Забранява се участие в часовете с очила, освен след изричното разрешение от страна на родител или настойник, което се заявява писмено.
12. Забранява се участие в час с обеци, ланци, часовници, пръстени и други аксесоари, които биха застрашили здравето на учениците.
13. Строго се забранява ритането на топка по стените в салона. Играта с топка да бъде с умерена сила, за да се предпазят от удар учениците, стъклата, осветителните, отоплителни тела и видеокамерите.
14. Абсолютно се забранява дърпане, катерене, люлеене, набирание и висене по баскетболните кошове, футболни врати, радиатори, тръби, волейболна мрежа и гимнастическа (шведска) стена, както блъскане, гонене, ритане, хвърляне на топка и всякакви действия, които застрашават здравето на учениците.
15. Забранява се на учениците да влизат във физкултурния салон без учител.

16. Забранява се на ученици, които нямат час по ФВС да влизат в салона.
17. Забранява се включване на ел.уреди, боравенето с ел.табло и вентилационната уредба на физкултурния салон.
18. Забранява се внасянето на закуски и напитки в съблекалните и салона.
19. Забранява се дъвченето на дъвка по време на час по физическо възпитание и спорт.
20. В съблекалните да се поддържа ред и хигиена.
21. Учениците са длъжни да опазват материалната база и при нанесени щети да ги възстановяват.
22. По време на час учениците нямат право да напускат територията на училището, в час присъстват и тези ученици, които са освободени от часове по ФВС.
23. За правилното протичане на часовете се изисква: ред и дисциплина, повишено внимание.
24. Забранено е използването на мобилни телефони, същите се поставят на специално табло с изключен звук.
25. Всеки ученик отговаря за личните си ценности.
26. Всеки родител е длъжен да осведоми класния ръководител, а той медицинското лице и учителя по ФВС, за здравословните проблеми на детето си, свързани с опорно-двигателния апарат, сърдечно-съдовата система, дихателната система и др., които има или е имал.
27. Учителите провеждащи часове по ФВС осигуряват отключването и заключването на съблеклята за девойки.
28. При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо без паника, като:
  - първи напускат намиращите се най-близо до изхода;
  - оказва се помощ на хора със затруднено придвижване;
  - спазват се стриктно схемите за евакуация.

II. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ НА ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА

1. Баскетболните табла, хандбалните врати и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
2. Местата за занимания по физическо възпитание трябва да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температурата, настилка, разположението на уредите и др.
3. Организирането и провеждането на спортни игри в училищния двор става само в присъствието на учител. Не се допуска учениците да играят самостоятелно, без наблюдение от учител.
4. Забранява се игра и хвърляне на остри и твърди предмети в училищния двор и физкултурната площадка.
5. Учениците се задължават да спазват указанията и изискванията на учителя, водещ часовете по физическо възпитание и спорт.

Ако по време на час по физическо възпитание и спорт, топката падне на улицата, ученикът внимателно излиза на уличното платно под наблюдението на учителя.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ **за безопасност и здраве при работа на учениците**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Настоящият инструктаж се провежда с цел да се избегнат нещастни случаи, травми и наранявания и с оглед опазване живота и здравето на учениците по време на учебни занятия, както и по време на извънкласни и извънучилищни мероприятия.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. При придвижване от дома до училище и обратно всеки ученик стриктно спазва правилата за движение по пътищата;
2. Влизането в сградата става през централния вход на ФСГ „Васил Левски”
3. Забранява се безпричинно влизане в училищната сграда преди и след учебните занятия.
4. Придвижването по коридора и стълбищата в сградата на училището става спокойно, без тичане и блъскане, само от дясната страна.
5. Слизането по стълбите става от лявата страна .
6. Забранява се на учениците да тичат, скачат, да се боричкат в коридорите и класните стаи.
7. Забранява се играта с топки в класните стаи и коридори.
8. Организирането и провеждането на спортни мероприятия, игри и състезания във физкултурния салон или на откритата спортна площадка става само в присъствието на учител.
9. Забранява се на учениците консумация на закуски в класните стаи.
10. Забранява се боравенето с електрически уреди, както и да включват и изключват осветлението без причина.
11. Провеждането на учебните занятия става съгласно, дневния режим на ФСГ „Васил Левски”, утвърден от Директора.
12. По време на голямото междучасие задължително се проветрява класната стая от дежурните ученици.
13. Храненето от учениците се извършва на определените места на първия етаж до входната врата или на двора, при подходящи метеорологични условия.
14. Медицинското лице на училището следи за здравното състояние на учениците и оказва долекарска помощ.

III. СЪЩЕСТВУВАЩИ ОПАСНОСТИ И ВРЕДНОСТИ

1. Забранява се на учениците да боравят с учебно-технически средства и пособия в отсъствие на учител.
2. Забранява се пипането на счупени електрически ключове и контакти.
3. Не се разрешава да играят с пръчки и остри предмети, да хвърлят камъни, да се качват по дърветата в училищния двор, по оградата и баскетболните табла.
4. При зимни условия не се разрешава на учениците да хвърлят снежни топки и да се пързалат в училищния двор. Да се пазят от ледени висулки.

5. Забранява се да се блъскат вратите на класните стаи и кабинетите, да се качват по радиаторите и ученическите маси.
6. Категорично се забранява на учениците качването по первазите на прозорците.
7. Категорично се забранява на учениците катеренето по спортните съоръжения във физкултурния салон и откритата спортна площадка без разрешение на учителя.

IV. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА И ДЕЙСТВИЯ ПРИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ:

1. Забранява се носенето на кибрит и запалки в училището и палене на огън в сградата и двора.
2. При усещане на първите признаци на земетресение и при възникване на природни бедствия, стриктно се спазват указанията на учителя, като се спазва Плана за евакуация на ФСГ „Васил Левски”

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж на **работното място** по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическото обучение на учениците

1. Задължения на учениците по време на практическата учебна работа - поведение, задължения, забрани.
2. Режим на работа и почивки.
3. Работно помещение, работни места и редът, който трябва да спазва. Противопожарно обзавеждане.
4. Опасности, опасни места и обезопасяване:
  - 4.1. Опасности от механични въздействия
    - от падащи тела
    - опасност от режещи и пробиващи предмети;
    - опасност от падане.
  - 4.2. Опасност от поражение на електрически ток. Директен и индиректен допир.
    - електрически контакти, тяхното разположение, предназначение за ползване според напрежението, зануляване;
    - електрическо захранване на машините, съоръженията, уредите;
  - 4.3. Опасност от пожар
  - 4.4. Опасност от въздействие на ниска или висока температура
  - 4.5. Отделяне на вредни вещества
  - 4.6. Опасност от въздействието на шум.
  - 4.7. Опасност при вдигане и пренасяне на тежести.
5. Чистота и ред на работното място.
6. Санитарно-битови помещения. Начин за тяхното ползване.
7. Правила за даване на първа помощ при злополука.
8. Действия в случай на пожар.

Регистриране на инструктажа

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Т А Ж

по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическо обучение на учениците

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. Учителите и учениците да се запознаят със задълженията на всяка от страните по Договора, с цел осигуряване на безопасни и здравословни условия за труд на учениците.
2. Учениците да не започват работа в предприятието преди да бъдат инструктирани по безопасност и здраве при работа и стриктно да ги спазват.
3. Ръководителите по производствена практика да се запознаят с картите за оценка условията на труд на работните места, където ще работят учениците и да дооценят съответствието на тези условия с нормативните изисквания за работа на лица до 18 годишна възраст / когато е необходимо /
4. Учениците да спазват изискването за обща продължителност на работния ден и времето за почивки.
5. Да изпълняват указанията на ръководителите си и да не създават пречки при изпълнение на служебните им задължения.
6. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани. Да не влизат в пререкания с персонала на предприятията, в които провеждат производствената си практика.
7. Да не се извършва несвойствена работа, която е в противоречие с учебните планове и програми. Изпълняват само възложената им работа
8. Да поддържат ред, чистота и висока култура на поведение на работното си място.
9. При организационен проблем или злополука веднага да уведомят ръководителят по производствена практика.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не поставят в близост до ел.уреди запалими и горими материали
2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
3. Да не се пали огън в предприятието.
4. Да не се носят и използват запалки и кибрити.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите и кофпомпите.
6. При възникване на пожар да уведомяват незабавно на тел. 112.

III. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

1. Спазват правилата за движение по пътищата при придвижване до предприятието и обратно.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

И Н С Т Р У К Т А Ж

за безопасност и културно поведение
при организиране и провеждане на ученически отдиш и туризъм

УЧЕНИЦИТЕ СА ДЛЪЖНИ:

1. Да се явят в определения час на сборния пункт
2. Да изпълняват своевременно указанията на ръководители си както по време на пътуването, така и по време на престой.
3. Да не създават на учителят - ръководител пречки при изпълнение на служебните му задължения.
4. Да не участват в хазартни игри, да не пушат, да не употребяват наркотични вещества и алкохол по време на пътуването и престоя.
5. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани.
6. Да не носят хладни и огнестрелни оръжия и да не застрашават живота и здравето на ученици, учители и граждани.
7. По време на пътуването:
  - да седят на определените от ръководителите места;
  - да не се разхождат в превозното средство;
  - да се качват и слизат от превозното средство организирано, по ред и начин определен от ръководителя, без паника и блъскане;
  - да поставят багажа си на определените за това места, като всеки носи отговорност за опазването на личните си вещи;
  - да спазват хигиена и изискванията за културно и безпроблемно пътуване.
8. По време на престой:
  - да спазват изискванията на ръководителя на групата
  - да не напускат групата или района без разрешение на ръководителя
  - да спазват правилата за безопасност на движението като пешеходци
  - да се установяват на безопасни места, далеч от падащи предмети, горими материали, подемни средства и други застрашаващи живота и здравето им
  - да не влизат в пререкания с граждани, предизвикващи ги и реплики и действия
  - при опит за упражняване на рекет от познати или непознати хора да информират ръководителя на групата
  -
  - в случай, че възникне организационен проблем, рискова ситуация, инцидент или злополука, ръководителят на групата да бъде уведомен незабавно
  - когато пътуването включва нощувка, да се спазват всички изисквания за ред, чистота и дисциплина
9. Запознаването с този инструктаж се удостоверява с подпис:
  - за учениците и ръководителите - по списък;
  - за родителите - с Декларация за съгласие.

Утвърждавам: .....
Директор на ФСГ „Васил Левски“
Минка Господинова

Инструкция за работа с тежести

1. Изисквания към работещите:

- 1.1. Да се явяват на работа без да са употребявали алкохол или други възпрепятстващи реакциите лекарствени вещества, отпочинали и бодри;
- 1.2. Да нямат медицински противопоказания, доказани от предварителен и/или профилактичен медицински преглед;
- 1.3. Да бъдат инструктирани по реда на НАРЕДБА № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, издадена от министъра на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 102 от 22.12.2009 г., и посл. изм. и доп.;
- 1.4. Да знаят детайлно изискванията на настоящата инструкция и да спазват правилата за нейното прилагане;
- 1.5. Не се допускат за редовно ръчно пренасяне на товари работещи, не навършили 18 г. и бременни жени.

2. Правила за изпълнение:

При извършване на ръчни работи с тежести, включващи вдигане, преместване, носене, поставяне, разтоварване и подреждане е задължително да се спазват следните физиологични норми:

- 2.1. Разстоянието за редовно ръчно пренасяне на тежести е до 2 m за жени и до 30 m за мъже (за стълби – едно стъпало се приравнява на 1 m разстояние);
- 2.2. Теглото на товара не трябва да превишава:
  - При вдигане, поддържане, преместване и пренасяне на разстояние до 2 m:
    - 15 kg за жени; 50 kg мъже - единичен товар
    - 4 000 kg за жени и 10 000 kg за мъже - общо за един работен ден.
  - При пренасяне до 30 m (извършващо се само от мъже):
    - 30 kg за единичен товар;
    - 6 000 kg общо за един работен ден.
- 2.3. В случай на необходимост от вдигане и пренасяне на тежести от повече лица, общото тегло на товара следва:
  - да е по-малко от сумата на единичните товари по т.2.2 и е до 300 kg;
  - да не превишава 2 400 kg за жени и 6 000 kg за мъже за едно лице за един работен ден.
- 2.4. При извършване на чести, повторяеми операции за вдигане и пренасяне на тежести:
  - времето на отделните операции трябва да не е по-малко от 30 sec.;

- теглото на единичния товар трябва да не превишава :
  - при честота 1 операция/min - 5 kg за жени и 11 kg за мъже;
  - при честота 2 операции/min - 2.5 kg за жени и 5.5 kg за мъже.

2.5. Ръчната работа с тежести се организира така, че да се съблюдают следните основни правила:

- При повдигане и пренасяне на тежести да бъде съобразена с:
  - ергономичните изисквания,
  - теглото на товара,
  - посоката на пренасяне на товара и да не се налага извършване на усукващи движения около оста на тялото;
- Задължително е при вдигане на тежести работещият :
  - да поема товара от разстояние не по-голямо от дължината на предмишницата;
  - да вдига товара от ниво не по-ниско от височината на коленете и до ниво не по-високо от височината на раменете;
  - да държи гърба си по възможност по-изправен като се навежда в областта на кръста и повдига тежестта чрез подходящо приклякване.

2.6. Когато при ръчна работа с тежести се ползват различни помощни средства – колички и други :

- Правилното усилие е бутане, а не теглене на количката;
- Бутането, а като изключение тегленето на преносното средство, да се извършват на ниво от средата на бедрото до раменете.

2.7. Когато при работа с тежести за товари с тегло от 50 до 500 kg се ползват различни повдигателни съоръжения :

- Повдигането и спускането на товари трябва да се извършва бавно, без резки движения;
- Товарите трябва да са добре опаковани;
- Съоръженията трябва да бъдат подлагани на периодични прегледи и проверки, съгласно техническите предписания на производителя и нормативните документи.

2.8. При работа задължително следва да се използват одобрените и предоставени, съобразно степента на риска, лични предпазни средства, за вида, употребата и начина на съхранение, за които работещите са инструктирани (и обучени за използването на тези ЛПС, за които това е необходимо);

2.9. Забранява се работа с неизправни лични предпазни средства и с такива с изтекъл срок на годност или на периодична проверка;

За извършване на товарно-разтоварни работи с товари с тегло от 50 до 500 kg следва да се използват изправни помощни приспособления и механизми (лостове, колички и др.);

2.10. Тежките и извънгабаритните товари следва да се укрепват срещу преобръщане или приплъзване;

2.11. При пренасяне на товар на рамо, едновременно от двама работника, товарът трябва да се поставя на едно и също рамо (ляво или дясно и за двамата);

2.12. При пренасяне на сандъци, кафези и др., предварително трябва се проверява за наличие на стърчащи гвоздеи, чемери и др.;

2.13. Товаренето и разтоварването на варели, ролки и др. трябва да става чрез търкаляне, като работника стои зад товара по посока на движението му;

2.14. Ръчните товарно-разтоварни и преносни работи на насипни товари (пясък, пръст и др.) трябва да се извършват с лопати и колички;

2.15. Преместването, товаренето и разтоварването на бутилки и съдове със сгъстени или втечнени газове трябва да става с повишено внимание, без удари, тласкане или хвърляне;

2.16. При товарене в превозно средство товарите трябва да се нареждат на фигури, като се постига необходимата стабилност срещу падане и повреждане на опаковката при транспортиране;

- 2.17. Забранява се подреждането (стифирането) на товари в неустойчиво положение на товара.
- 2.18. Забранява се на работещите да се качват върху товарите;
- 2.19. Забранява се едновременно срязване на всички обвързващи или закрепващи товара средства, без да са взети предпазни мерки за стабилизиране на товара;
- 2.20. Забранява се пренасяне на счупени съдове или товари, съдържащи основи, киселини, отровни вещества, с повредена опаковка;
- 2.21. Забранява се пушене и хранене по време на извършване на товарно-разтоварни работи;
- 2.22. Задължително се осигурява аптечка с необходимите медикаменти и превързочни материали за оказване на първа долекарска помощ;
- 2.23. Персоналът трябва да е запознат с начините на гасене и безопасната работа с уредите за пожарогасене, с които са оборудвани обектите.

3. Рискове при ръчна работа с пренасяне на тежести:

При ръчна работа с пренасяне на тежести прилаганото физическо усилие може да създаде риск, ако:

- то е много голямо;
- се прилага само чрез извиване на тялото;
- довежда до рязко преместване на товара;
- се прилага при неблагоприятна и нестабилна работна поза.

Характеристиките на работната среда могат да увеличат риска, ако:

- няма достатъчно пространство за извършване на ръчна работа с тежести, особено при повдигане във вертикална посока;
- подът/повърхностите, по които се пренасят товари, са неравни или хлъзгави и особено ако работещите не носят подходящи обувки;
- работното място или работната среда не позволява на работещите да извършват ръчната работа с тежести на безопасна височина и при подходяща работна поза;
- нивото на пода или на работната повърхност не е еднакво навсякъде;
- подът или опората за краката са нестабилни;
- температурата, влажността или вентилацията са неподходящи;
- местата за складиране на товарите са неподходящи.

Извършваната дейност може да създаде риск от увреждания, ако има една или повече от следните характеристики:

- голяма честота или продължително прилагане на значително мускулно усилие;
- недостатъчни паузи за почивка и време за възстановяване;
- големи разстояния на достигане, преместване и пренасяне на товара;
- наложен ритъм на работа, който не може да се променя от работещия.
- Работещият може да бъде изложен на риск поради индивидуални фактори, когато:
- физически не е подходящ да извършва тази работа;
- носи неподходящо работно облекло, обувки или други лични аксесоари;
- няма нужните знания и подготовка;
- няма добра организация и при неспазване на правилата за безопасност може да получи травми и увреждания на здравето си

Основни правила:

1. При вдигане и пренасяне на тежести работната поза да бъде съобразена със:
  - ергономичните изисквания,
  - теглото на товара,
  - посоката на пренасяне на товара и
  - да не се налага извършване на усукващи движения около оста на тялото.

2. При вдигане на тежести работещият:
- а) да поема товара от разстояние не по-голямо от дължината на предмишниците;
  - б) да вдига товара от ниво не по-ниско от височината на коленете и до ниво не по-високо от височината на раменете;
  - в) да държи гърба си по възможност по-изправен, като се навежда в областта на кръста и повдига тежестта чрез подходящо приклякване;
3. Когато при ръчна работа с тежести се използват различни транспортни средства – колички и др.:
- а) правилното усилие е бутане, а не теглене на транспортното средство;
  - б) бутането, а като изключение теглене на транспортното средство да се извършват на ниво от средата на бедрото до раменете.

Когато товарът се повдига НЕПРАВИЛНО чрез навеждане, гръбначният стълб е огънат, междупрешленните пространства на гръбначния стълб се разширяват откъм външната страна, с което се създават реални предпоставки за увреждането му.

ПРАВИЛНО

НЕПРАВИЛНО

Всеки работещ при извършване на ръчна работа с тежести:

1. изпълнява точно дадените инструкции за защита на здравето и за безопасност при извършване на ръчна работа с тежести и съдейства на работодателя за изпълнение на съответните мерки;
2. използва по предназначение техническите средства и оборудването, осигурени и предоставени от работодателя;
3. повишава квалификацията и знанията си относно изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при ръчна работа с тежести

Информация за рисковете, ако работата с тежести не се извършва правилно

Товарът, в съчетания с извършваните заедно с него движения, предизвиква увреждане на здравето основно на гърба.

Пренасяният товар също може да причини злополуки поради:

- Падане или събаряне вследствие недобро складиране или подреждане, неправилна манипулация и др.;
- Изпускане или хвърляне на пренасяния товар вследствие прекомерно тегло на товара;
- Нараняване от пренасяния товар вследствие опасни места и елементи от него, опасно съдържание, неизползване на лични предпазни средства, неизползване на помощни средства.

Физическото усилие създава риск:

- ако е много голямо;
- ако се прилага само чрез извиване на тялото;
- ако се довежда до рязко преместване на товара;
- ако се прилага при неблагоприятна и нестабилна работна поза

